

**ГАЗЕТА «УНІВЕРСІТЭТ»:
85 ГАДОЎ ЛЕТАПІСЦУ АЛЬМА-МАТАР**

Газета БДУ «Універсітэт» – адно з найстарэйшых перыядычных выданняў Беларусі. Яе першы нумар убачыў свет у 1929 г. Напрыклад, тая ж «Советская Белоруссия» пачала выходзіць усяго на два гады раней. У сталенні газеце дапамагалі такія легендарныя асобы, як Якуб Колас і Кандрат Крапіва, яе традыцыі стваралі народныя пісьменнікі Беларусі Іван Мележ, Іван Навуменка, Рыгор Барадулін і Ніл Гілевіч, тут друкаваліся вядомы публіцыст Адам Мальдзіс і кінарэжысёр Віктар Дашук, паэты Пятро Глебка, Генадзь Бураўкін, Мікола Аўрамчык, Яўгенія Янішчыц і іншыя знакамітыя літаратары і грамадскія дзеячы.

Газета выступала платформай для дыскусій вядомых навукоўцаў і педагогаў пра стан навукі і арганізацыю навучання, грала вялікую ролю ў выхаванні моладзі. На старонках нашага выдання знайшла адлюстраванне ўся шматгадовая гісторыя БДУ і краіны ўвогуле. Газета захоўвае і развівае навуковыя, навучальныя і культурныя традыцыі флагама айчынай вышэйшай адукацыі – Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Нягледзячы на сваю значнасць, у гісторыі газеты «Універсітэт» пакуль што шмат белых плямаў. Дадзены артыкул – бадай што першая спроба зрабіць рэтраспектыву яе паступальнага развіцця, наноў адкрыць для шырокай публікі выдатных людзей, якія на старонках газеты год за годам пісалі летапіс нашага ўніверсітэта, фіксавалі ўсе значныя падзеі, сачылі за лёсам сваіх маленькіх і вялікіх герояў, разважалі і асэнсоўвалі рэчаіснасць, ну і, зразумела, марылі пра светлую будучыню. Кожны нумар газеты – як позірк у жывую гісторыю ўніверсітэта. А самая дарагая каштоўнасць – гэта імёны, імёны, імёны... За многімі з іх стаіць глыбокі роздум пра рэчаіснасць, уласны светапогляд і лёс увогуле.

Шмат хто з герояў далёкіх мінулых дзён ужо прыпыніў сваю стваральную працу, але ёсць і тыя, хто дагэтуль працуе ў альма-матар, перадаючы свой каласальны вопыт і багатыя традыцыі маладым калегам. Ці не ў гэтым і заключаецца пераемнасць пакаленняў?

Гістарычны фон. Дзейнасць БДУ ў першай палове 20-х гг. адбывалася ў надзвычай цяжкіх умовах пасляваеннай разрухі. Не хапала самага патрэбнага. Навучальныя карпусы і інтэрнаты для студэнтаў былі раскіданы па ўсім горадзе, дрэнна ацяпляліся. Аднак кіраўніцтва ўніверсітэта на чале з У.І. Пічэтам рабіла ўсё магчымае, каб наладзіць плённую працу. Менавіта дзякуючы іх намаганням універсітэт з першых дзён свайго існавання стаў буйным навуковым, адукацыйным і культурным цэнтрам.

Пастаянна ўдасканалывалася і пашыралася яго структура. У 1922 г. быў створаны педагагічны факультэт, які вылучыўся са складу факультэта грамадскіх навук. У 1925 г. адбыўся першы выпуск маладых спецыялістаў. У сярэдзіне 20-х гг. ва ўніверсітэце ўзнікла навуковае таварыства, пачаўся выпуск «Прац БДУ», а таксама манаграфій яго навукоўцаў. У 1927 г. распачалося будаўніцтва ўніверсітэцкага гарадка, у тым жа годзе была адкрыта аспірантура.

Вельмі насычана ўдзельнічаў калектыў універсітэта ў грамадскім жыцці не толькі сваёй ВНУ, але і ўсёй рэспублікі. У 20–30-я гг. студэнты праводзілі вялікую працу па ліквідацыі непісьменнасці, ладзілі розныя асветніцкія гурткі, апекавалі дамы беспрытульных і некаторыя раёны рэспублікі, дапамагалі ў арганізацыі калгасаў. Спецыялісты БДУ зрабілі важкі ўнёсак у стварэнне Інбелкульты (папярэдніка Акадэміі навук) і ўсёй сістэмы адукацыі краіны.

Студэнцкі друк. Такая маштабная дзейнасць, натуральна, асвятлялася ў рэспубліканскім перыядычным друку. Ды і сам БДУ ў гэтым кірунку дзейнічаў актыўна праз развіццё сваіх уласных, як зараз кажуць, «сродкаў масавай інфармацыі». Ужо з 1921 г. на факультэтах пачалі выходзіць на-сценныя газеты («Промні Кастрычніка», «Кузьня асветы», «Медфакавец», «Праўгасавец», «Трыбуна», «Быт інтэрната», «За бальшавіцкую гісторыю» і інш.), выдавацца нумары асобных газет, часопісаў, зборнікаў, альманахаў («Красный студент», «Голас рабфакаўца», «Беларускі студэнт», «Альманах» і інш.). Аднак яны не давалі цэласнай карціны шматбаковага развіцця галоўнай ВНУ краіны ва ўсіх яго праявах. Тым больш што ўплыў БДУ на грамадства, дзяржаўна-партыйныя колы ў многім залежаў ад развіцця камунікацыйных сродкаў. Такім чынам, паступова была падрыхтавана глеба да стварэння шматтыражнай універсітэцкай газеты.

Агульнаўніверсітэцкая газета. У кастрычніку 1929 г. на змену першаму рэктару Уладзіміру Пічэту кіраўніком БДУ быў абраны Язэп Каранеўскі, які апынуўся перад неабходнасцю маштабнай рэарганізацыі сістэмы ўніверсітэцкай адукацыі. На парадку дня было завяршэнне будаўніцтва ўніверсітэцкага гарадка, новых інтэрнатаў, павелічэнне стыпендыяльнага фонду, увядзенне новых формаў навучання і праверкі ведаў, складання праблемы пашырэння ўніверсітэта, а таксама ўмацаванне тагачаснага грамадска-палітычнага ладу. Кіраўніцтва БДУ добра разумела, што ў асвятленні і арганізацыі жыцця навучальнай установы вялікую ролю адыгрывае газета. І вось 27 лістапада 1929 г. выйшаў першы нумар універсітэцкай газеты «Ленінскім шляхам» (пазней яна мела назву «За пралетарскія кадры», «За ленінскія кадры», а з 1955 г. і да 2006 г. – «Беларускі ўніверсітэт»).

Персаналіі. У розныя гады рэдактарамі нашай універсітэцкай газеты працавалі С.І. Гузей, І.М. Левін, І.М. Малюкевіч, А.А. Філімонаў,

У.М. Сікорскі, Р.В. Булацкі, Л.С. Абецэдарскі, В.Л. Шаціла, А.А. Волк, В.І. Дубовік, М.Я. Цікоцкі, У.А. Кулажанка, А.А. Лойка, П.І. Ткачоў, І.І. Сачанка, П.П. Сіліванчык, М.І. Іоська, А.А. Ніколенка, В.А. Вольскі, А.А. Дзераш, В.П. Вараб'ёў, М.Г. Загорская, Т.М. Казак. З 2007 г. яе ўзначальвае С.С. Шафаловіч.

Супрацоўнікамі «Універсітэта» былі вядомыя журналісты і літаратары: Адам Мальдзіс, Віктар Дашук, Мікола Аўрамчык, Пятро Глебка, Генадзь Бураўкін, Янка Сіпакоў, Анатоль Вярцінскі, Васіль Зуёнак, Юрась Свірка, Анатоль Ярохін, Ефрасіння Бондарава, Аляксандр Свораб, Зміцер Чаховіч, Уладзімір Бельскі, Сяргей Чыгрын, Аляксандр Лазоўскі, Ірына Дзяргач, Сяргей Плыткewіч, Васіль Фядосенка, Вольга Улевіч, Сяргей Грыц. Шмат пакаленняў выдатных «акул пяра» сталі тут самавітымі прафесіяналамі.

На старонках газеты друкаваліся шматлікія матэрыялы вядомых навукоўцаў і педагогаў, грамадскіх дзеячаў і моладзевых актывістаў. Сярод іх часта сустракаюцца імёны У.М. Перцава, М.М. Нікольскага, Ц.М. Годнева, С.М. Некрашэвіча, В.Ф. Купрэвіча, Л.М. Сушчэні, У.Г. Вафіядзі, М.Ф. Ярмоленкі, Г.Г. Вінберга, П.У. Броўкі, С.І. Законнікава, У.І. Карызыны, Я.М. Бабосава, В.С. Сцёпіна, В.П. Рагойшы, Б.І. Сачанкі, А.Г. Слукі, А.І. Лесніковіча, М.Р. Прыгодзіча, А.А. Тозіка, А.І. Жука, В.І. Стражава, В. В. Самахвала, Ю.І. Варатніцкага, А.С. Шыбута, Ю.В. Пазняка, В.М. Малафеева, А.А. Яноўскага, У.А. Навумовіча і многіх іншых.

Набыткі і перспектывы. Газета БДУ была ўзнагароджана Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР, медалём ВДНГ СССР, з'яўлялася пераможцам рэспубліканскіх конкурсаў за асвятленне моладзевай тэматыкі. «Універсітэт» прызнаваўся найлепшай газетай на міжнародным фестывалі моладзевай прэсы «Націскай на RECOrd» ва Украіне, а таксама міжнародным галіновым конкурсе выданняў для вышэйшых навучальных устаноў, які прайшоў у верасні 2014 г. у Казані. Акрамя таго, «Універсітэт» станаўся пераможцам V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета». У лютым 2014 г. стаў лаўрэатам конкурсу «Найлепшае інтэрнэт-выданне» на зімовай школе журналістыкі. У сувязі з 85-годдзем і за шматгадовую плённую працу па асвятленні дзейнасці БДУ калектыву рэдакцыі газеты «Універсітэт» узнагароджаны Ганаровай граматай Міністэрства інфармацыі Беларусі.

Газета БДУ – шматразовы дыпламант міжнароднай спецыялізаванай выставы «СМІ ў Беларусі», пастаянны ўдзельнік выстаў «Адукацыя і кар'ера», «Я – грамадзянін Рэспублікі Беларусь», а таксама Дзён беларускай пісьменнасці.

З гэтага года «Універсітэт» запусціў новы шматфункцыянальны сайт, які моцна інтэграваны ў сацыяльныя сеткі. Большасць газетных публікацый зараз носіць канвергентны характар, то бок суправаджаецца відэа, фота-

галереями, слайд-презентаціями і іншими відами інфармації. Газета БДУ має власні QR-код для зручнаго счытвання ўсімі мабільнымі прыладамі і прапануе шмат карысных сэрвісаў для чытачоў з рознымі інтарэсамі. «Універсітэт» няўхільна развіваецца разам з грамадствам і альма-матар.

Виктория Шевченко

*Институт журналистики Киевского национального университета
им. Тараса Шевченко*

ПРИОРИТЕТ НЕВЕРБАЛЬНОГО В ИНТЕРПРЕТАЦИИ ЖУРНАЛИСТСКОЙ ИСТОРИИ

Современный мир ограничен во времени. Человек стремится получить интересующие его факты наименее сложным способом. Соответственно, одна из тенденций – люди все больше пересматривают страницы изданий, а читают выборочно, преимущественно короткие материалы, или те, что действительно заинтересовали. В результате изменяется способ представления журналистского материала, сокращаются объемы текста, вербальные данные полностью или частично заменяются визуальными. Инфографика, рисунки, текстовые визуализации передают суть сообщений, образно рассказывают о событиях, лаконично подают факты, мгновенно погружают в ситуацию. Соответственно, журналист для создания такого материала должен особо тщательно относиться к четкости и целостности изложения фактов, уметь структурировать данные, понимать цвет, типографику, композицию.

Задачей журналиста становится создание эффективной и привлекательной визуализации, отвечающей тематике и ожидаемой реакции читателя. Выбор способа визуализации учитывает особенности восприятия информации. Необходимо не просто напечатать материал о событии, но и подобрать соответствующие сопутствующие факты, выбрать эффективный способ визуального кодирования для отображения значений данных: размер, форма, цвет, композиция, структура. Визуальный контент принимает разнообразнейшие формы: стилизованные композиции, научные исследования, сравнение и тенденции, структура и связь между объектами, практические советы, аллегорическая эмблематика, которые являются средствами художественной выразительности, помогают сделать информационное сообщение более наглядным и эмоциональным.

Интерпретация фактов зависит от поставленных задач. В одних случаях необходимо рассказать предысторию, в других – последовательность действий или составляющие элементы, иногда достаточно схематичного изображения. Выбор того ли иного способа интерпретации события нуждается в